

MADENCİLİK *Bülteni*

SAYI: 12 TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI YAYINI 1991

TÜRKİYE MADENCİLİK BİLİMSEL ve TEKNİK 12. KONGRESİ YAPILDI

BU SAYIMIZDA

- Türkiye Madencilik Bilimsel ve Teknik 12. Kongresi
- Zonguldakta Zarzor
- Oda - Şube - Temsilcilik Haberleri
- Birlik Haberleri
- Piyasa Haberleri
- Büyük Madenci Tahsin Yalabık
- Nadir'in Ardından

Odamızca her iki yılda bir düzenlenmekte olan "Türkiye Madencilik Bilimsel ve Teknik Kongrelerinin onikincisi, 13-16 Mayıs 1991 tarihleri arasında, Ankara'da Milli Kütüphane Salonlarında yapıldı.

Kongre kapsamında yer alan, sektörümüzdeki kurum, kuruluş ve şirketlerin; araç, gereç, ürün ve hizmetlerini tanıtan "Maden Makinaları Donanımı Sergisinin yanı sıra, Fotoğraf Sanatçısı İbrahim Demirel tarafından hazırlanan "Türkiye'de Madencilik II" konulu fotoğraf sergisi ve Maden Mühendisi Halim Demirkan'ın "Türkiye'de ve Dünyada Madencilik-

(Devam! Sayfa 2'de)

MADENCİLİK BÜLTENİ 2

Mineral" konulu özel pul sergisi delegelerin ve izleyicilerin ilgisini çekti.

Kongre, 13 Mayıs 1991 günü, çok kalabalık bir konuk - izleyici grubunun ve 800 delegenin katılımıyla Kongre Yürütme Kurulu Başkanı Asım Kutluata tarafından açıldı.

Daha sonra Kongre'nin açılış konuşmasını yapmak üzere kürsüye gelen Oda Başkanı M. Fikret Özbilgin, madencilik sektöründe yaşanan sorunları dile getirerek, özellikle çözüm için yapılması gerekenlerin ve bu noktada Kongre'nin yol göstericiliğinin altını çizen aşağıdaki konuşmasını yaptı.

*Sayın Konuklar,
Sayın Delegeler;*

Basınıımızın ve TRT'nin Değerli Temsilcileri

İlki 1969 yılında düzenlenen, bugüne değin her iki yılda bir toplanan Türkiye Madencilik Bilimsel ve Teknik Kongreleri'nin onikincisini bugün yaşıyoruz. Her Kongrenin bir öncekinden daha içerikli, daha renkli ve daha boyutlu düzenlenmesi, bu konuda görev alanların ilkesi olagelmıştır. Bu nedenle, Uluslararası çevrelerde de ilgi uyandıran Kongremiz, ülkemiz madencilik sektörünün özlenen bir organizasyonudur.

Bu Kongreler bir birikimin ürünüdür; büyük oranda ortaklaşa çabalara dayanır ve Maden Mühendisleri Topluluğu da bugüne değin ortaklaşa üretmenin en güzel örneklerini vermiştir.

Bu birikimi oluşturan, kuşaktan kuşağa aktaran ve bir kısmı bugün aramızda olmayan değerli meslektaşlarımızı saygı ile anarken, başta Kongre Başkanımız, Danışma ve Yürütme Kurulu Üyelerimiz olmak üzere, Kongrenin düzenlenmesinde emeği geçen, katkı koyan, adı anılmış ya da anılamamış tüm kişi, kurum ve kuruluşlara teşekkür ederim.

Bu vesile ile, ulusal madencilik politikamızın harcını karanlardan eski Kongre Başkanımız ve Kongremizin Danışma Kurulu Üyesi merhum Tahsin YALABIK'ı huzurlarınızda bir kez daha anar; anısı önünde saygı ile eğilirim.

*Sayın Konuklar,
Değerli Delegeler,*

Bilindiği gibi, Kongrelerimizin genel olarak amacı madencilik bilim ve teknolojisindeki gelişmelerin geniş kesimlere aktarılması, bulguların irdelenmesi, sektörün sorunlarının tartışılması ve buradan hareketle gelişmesi için gerekli ortamların oluşturulmasıdır.

Bu amaca edilgen bir tutumla da hizmet edilebilir. Ancak, biz bu Kongre'de edilgen olmak yerine, etken ve yönlendirici bir tutum takınmayı yeğledik. Güncel sorunları yakalayıp gündemin oluşmasına katkıda bulunmak istedik. Bu amaçla, ufukları ve bakış açıları farklı daha geniş bir kesimi temsil ede-

bilecek bir Danışma Kurulu oluşturuldu. Ve bildiğiniz gibi yelpazenin geniş tutulmasına özen gösterildi. Kuruldaki üyelerin büyük çoğunluğu zaman ayırdılar, katkı koydular. Bu arada sırası gelmişken bir hususu belirtmemize de izin veriniz. Görüşü alınması gereken kişi sayısı elbette yalnızca 35-40 olamaz. Ama bir sınır koymamız gerekirdi. Ve Kuruldaki üyeler belirli ilkelere göre belirlenmiştir. Diğer değerli meslektaşlarımızın bundan, bizim amacımız dışında bir anlam çıkarmamalarını diliyorum.

Hazırlık aşamasında yapılan iki saptama bugün çalışmalarına başlayacak olan Kongremize yön vermiştir. Bunlardan birincisi, madencilik sektörünün her geçen yılda daha fazla ihmal edildiği ve görelilik olarak küçüldüğü. Dolayısıyla bu Kongre'de madencilikğin ülke ekonomisi açısından önemini vurgulayan, politika üretene ve karar alıcılara veri oluşturan bildiriler de yer almalıdır.

İkinci saptama ise şudur: Dünyamız çok hareketli günler yaşıyor. Çok şeyin değişmekte olduğu görülüyor. Bu hareketlilik ve değişim özellikle teknoloji, ekonomi ve politika alanlarında daha bariz hissediliyor. Doğanın kuralı işliyor. Değişmez sanılan şeyler değişiyor. Türkiye bu hareketliliğin, bu değişimin dışında istese de kalamayacağına göre, nasıl etkileneceği sorusuna yanıt bulunmalıdır. Daha doğrusu "Türkiye bu değişim karşısında neler yapmalıdır.?" Biz bu Kongre'de şu soruların tartışılmasında yarar görmüştük: Madencilik ve madensel hammaddeler piyasası nasıl etkilenecek, hangi ürünler revaçta olacak, hangileri gözden düşecek. Sermaye hareketleri neyi etkileyecek. Ve nihayet, Türkiye'nin madencilikği ve madencileri nasıl etkilenecek? Kongremizde bu sorulara yanıt aranmasında yarar görülmüştür.

Kongre programında yer alan bildirilerle bu soruların tümüne yanıt verilmemiş olabilir. Ancak, Kongremizin 4. gününde yer alan bildirilerle ve bu çerçevede yapılacak tartışmalarla, önemli ipuçlarının ortaya çıkacağına inanıyorum. Bu tartışmalara her kesimden geniş bir katılımı diliyoruz.

Ben, izninizle, birinci saptamaya, yani madencilik sektörünün görmezden gelindiği gerçeğine yeniden dönmek istiyorum. Çünkü, bu darboğaz aşılma-dan başka sorunlar anlamını yitirmektedir. Aslında, 10 yıldır aynı konuların yinelenmesi insanı bıktırmıyor değil. Birgün mutlaka değişeceği inancıyla, ısrarla yinelemekten kaçınıyoruz.

Bugün ulaştığımız durumu, konunun uzmanı bilim adamlarımızın Kongre'de sunacakları bildiri-lerden bir kaç alıntı ile aktarmak istiyorum.

Son 10 yıl içinde; sanayi ve madencilik gibi üretken sektörlerin potansiyelleri tahrip olacak derecede ihmal edilmiştir. Bu durum, kamunun ağırlıklı kesim olduğu madencilik sektöründe özellikle vurgulanmış olarak ortaya çıkmaktadır.

Madenciliğin Kamu Toplam Sabit Sermaye yatırımlarındaki payı 1981'de %9,6 iken, 1990'da %3,6'ya düşmüştür. Özel kesimde ise, bu oran en yüksek düzeyi olan %1,3'e yükselebilmektedir. Her iki kesim birlikte ele alındığında, 1981'de %5,6 olan madencilik yatırımlarının payı 1990'da %22'ye düşmüştür.

Bu eğilim, madenciliğin yatırım teşvikleri içindeki payına da yansımış ve 1986'da %5,9 olan pay, 1989'da %2,9'a inmiştir.

Bir başka gösterge de sektör çalışanlarının toplam sayısı. Bunun da son on yılda hiç değişmediği ifade ediliyor.

Bunlar ne anlama geliyor? Tek açıklaması var. Madencilik Sektörü, görece de olsa, giderek küçülüyor. İmalat Sanayi'nin şöyle ya da böyle büyüdüğü hatırlanırsa, bu verilerin ardında yatan gerçek şudur: Türkiye yeni maden bulup işletmeye almıyor. Eskiden bulunmuşları da tüketmekle meşgul. Ve her geçen gün madensel hammaddeler açısından dışarıya daha çok bağımlı.

Peki neden? Neden, Türkiye kendi doğal kaynaklarından yararlanmaktan vazgeçti son on yılda. Bu durumdan sektörün tümü rahatsız; özel kesim madencisi, üniversite öğretim üyesi, öğrencisi, işçisi, bürokrati herkes yakınıyor. Hatta hatta çok ilginçtir, uzun yıllar ETK Bakanlığı yapmış bir kişi, Sayın Fahrettin Kurt bile yakınıyor. Bakınız ne diyor, Bakanlığının son aylarında Sayın Kurt: "10 yıldır, MTA'ya gereken ödenek verilmemekte. MTA, ancak personelinin ücretlerini karşılayan bir kuruluş haline getirildi". Düşünebiliyor musunuz, bir Sayın Bakan kendine bağlı bir kuruluş hakkında alenen böyle diyebiliyor. O zaman sormak hakkımız değil mi? Bakana karşın bunu yapan güçler kim? Hangi gerekçeyle bunu yapıyorlar? Sayın Kurt, bunu açıklamalı. Kimdir, ekonominin en belli başlı sektörlerinden biri olan madenciliği yok etmeye çalışan gizli ve etkili güç?

Bütün bu gelişmelerin doğal sonucu kendini nerede göstermektedir? Türkiye, kömür, demir ithal etmekte ve kendi ocakları kapanmakta. Zonguldak

zarar ediyor gerekçesiyle kapatılmak, küçültülmek istenmekte. Yeni Çeltekte onlarca insan kazalarda yaşamını yitirmekte. Kendi demiri, kömürü, bakırı yer altında dururken, döviz bolmuş gibi dışarıdan hammaddede ve kömür alınmakta...

Bizlerin tüm uyarılarına ve yakınmalara karşı, bütün bu olup bitenlerin ekonominin gereği olduğu kimse söylemez umarım. Çünkü inandırıcı olamaz. Yapılan doğru olsaydı, ekonomi her 10 yılda bir olduğu gibi yine karaya oturur muydu? Refaha çıkıyoruz, dünyanın önde gelen ülkesi oluyoruz, olduk; yaptığımız doğru, derken, yine tıkandık, yine suçlu aranıyor.

Aslında bizim birbirimize söyleyeceğimiz fazla bir şey kalmadı. Geçen yıl sıkıntıları dile getirmek için bir Şura toplandı. Çok şey söylendi. Değişen bir şey olmadı. Burada yinelemenin bir yararı yok denebilir. Ama bazılarını ikna etmek için yine de söylenmeli. Bizlerin görevi görüş üretmek.

Bu amaca yönelik olarak, bugüne değin hiç yüksek sesle konuşulmamış bir konuyu gündeme getirmek istiyoruz: Madenciliğin önemini tartışmak, karar alıcılara farklı boyutlar sunmak amacıyla, bu Kongremizde madenciliğin, farklı bir boyutunu, toplumsal boyutunu tartışmaya açmak istiyoruz. Şunu demek istiyoruz: Maden işletmeleri genellikle az gelişmiş yörelerde, 'ursal kesimde oluşturulmaktadır. Ve böylesi bir yerde büyük bir işletme kurulduğunda, o yörenin ekonomik yapısı değiştiği gibi, toplumsal dokusu da değişmektedir. Nüfus hareketleri tersine çevrilmekte. Türkiye'de bunun çok örneği var. Son örnekler ise, Afşin-Elbistan'dır, Seydişehir'dir. Bunlara, Malatya-Hekimhan, Siirt - Madenköy, Rize-Çayeli ya da benzerleri eklense ne olur? Bunlar yöresel olarak birlikte ele alınırsa nasıl sonuç verir? Türkiye madenciliğe yatırım yapmakla; büyük ya da küçük yeni işletmeler açmakla, toplumsal yapı nasıl etkilenir? Bu etkilenme arama döneminde ne kadar olur, işletme döneminde ne kadar olur?

Bu olaya bir de tersinden yaklaşmak gerekir. Özellikle Zonguldak gerçeği ile dün gündeme gelen, yarın Ergani'de, Gediz'de öbürgün Murgul'da Divriği'de, Küre'de yaşanacak kaçınılmaz sonların bugünden planlanması gerektiğini söylemek istiyoruz. Tükenebilen kaynaklar üzerine bina edilen bu kentler, buralarda yaşayan insanlar, gelecekte maden bittiğinde ne olacak. Yoksa, serbest piyasa ekonomisi uyguluyoruz diyerek kendi kaderlerine mi terk edilecek? Devlet, devletliğini burada unutacak mı? Madenciliğin toplum yapısı ile etkileşimi elbette bu kadar değil. Ama bunlar ilk akla gelenleri. Devletin madenciliği görmezden gelmemesi için yeter nedenler.

Kongrenin ikinci gününde yer alacak panelde, bu konuları farklı bakış açılarıyla tartışmak istiyoruz. Bupanelin de ilgi göreceğini umuyoruz.

Sayın Konuklar,
Sayın Delegeleler,

Derdimiz çok. İşte, işlemeyen 3213 sayılı Maden Yasası'nın, Maden Dairesi'nin ve 210 Milyar para toplanan, bunun da ancak, %16'sı tartışmalı bir biçimde kullandırılan Madencilik Fonunun durumu. İşte, sektördeki yatırımların tamamen durması, işsizliğin her geçen gün çığ gibi büyümesi ve madencilik kurumlarının dağılıklığı. Saymakla bitmez. Sorunları ve çözüm önerilerimizi sıralayarak, sözü uzatıp zamanınızı fazla almaktan yana değilim. Ama ne yazık ki yıllardır hemen hemen aynı şeyleri söyleyip duruyoruz. En ivedi olanlar aşılmadıkça başka bir şey de söylenemiyor. Aslında söylemekten bizlere de gına gelmedi değil. Ama, işlerin yoluna girmesi şöyle dursun, daha da kötüleşiyor. Bunun bir örneği de üniversitelerimizdeki maden mühendisliği bölümlerinin niteliği ve niceliği. Bazı üniversitelerimiz gücenmesinler; bu onların suçu değil; ama, biz buralardaki eğitimi eleştirirken her geçen gün yeni bölümler açılıyor, kontenjanlar artırılıyor, eğitimin niteliği her geçen gün düşüyor. Var olan mühendisler iş bulamazken, çalışanlar işsiz kalırken, yatırımlar engellenirken, mezunlar, her geçen gün artıyor. Var olanların sorunları çözülmüş gibi şimdi de 31 yeni üniversite kurulacağı açıklandı. Umarız bunlarda da birer maden mühendisliği bölümü açılmaz. Yakında, su ürünleri yüksek okuluna bağlı olarak açılan maden mühendisliği bölümlerini duyarsak şaşırmayalım. Burası TÜRKİYE.

Sözlerimi bitirmeden önce şunu bir kez daha vurgulamak istiyorum. Hızlı nüfus artışının kaçınılmaz sonucu ve çağdaş refah toplumunun gereği olarak, Türkiye yeni hammadde kaynakları bulup işlemek için madencilğe yatırım yapmak zorundadır. Geçmişin mirası bize sonsuza değin yetmeyecektir. Ve Türkiye hala doğru dürüst aranmamıştır.

Bu nedenle, dileğimiz odur ki Kongre'de 4 gün boyunca sunulacak bildirimler ve yapılacak konuşmalar bu salonlarda "hoş sedalar", bildirimler kitabında da "tarihçiler için malzeme" olarak kalsın; uygulamaya dönüşsün; ülkeye ve ülkemiz halkına yararlı olsun.

Bu dileklerle, hepinizi bir kez daha saygı ile selamlar; Kongremizdeki panel, bildiri ve tartışmalardan çıkacak görüşlerin ülke madenciliğine ışık tutacağına inancımı belirtir; sergilerimize katılan, Kongremizin her yönüyle en üst düzeyde gerçekleşmesi için emek, destek ve katkılarını esirgemeyen tüm kişi, kurum ve kuruluşlara bir kez daha teşekkür ederim.

M. Fikret Özbilgin'in ardından Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Başkanı Teoman Alptürk, Mühendis - Mimarların özlük haklarının yanısıra Anayasa, Anti - terör yasası gibi güncel konularda da düşüncelerini dile getiren bir konuşma yaptı. Sayın Alptürk özetle şunları söyledi:

TMMOB'nin 19 Odasında, bugün yaşadığımız gibi, kendi uzmanlık alanlarına ilişkin konularda bilimsel-teknik kongreler yaparlar veya kurultaylar düzenlerler, o sektörün sorunlarına çözüm bulmaya çalışırlar veya üyelerini yeni bilgilerle teçhiz etmeye çalışırlar. Bu, TMMOB'nin ve Odalarının temel görevidir.

TMMOB'nin temel görevleri yanında, ülkede yaşanan sosyal politikalar nedeniyle bir ikinci görevi vardır ki, o da, üyelerinin ekonomik ve özlük hakları konusunda çalışmalarıdır. Bu, örgütlenme konusundaki kısıtlama sürdüğü sürece, TMMOB'nin boynuna borçtur. Dolayısıyla, mühendislerin ve mimarların çeşitli konularda görüşlerini dile getirmeye çalışacağım; ama, temel olarak mühendislerin ve mimarların ücretleri ve eğitimi üzerinde durmak istiyorum. Daha önce, güncel konularda söyleyeceklerimizin olduğunu da ayrıca belirtiyorum. Mesela, bir antiterör yasası var; mesela, anayasa tartışması var; mesela insan hakları tartışması var.

Terör yasası konusunda, yapılan haksızlıklar ortada. Yasaların başlarındaki numaralar değişti; ancak, esas görüş henüz değişmedi. Umuyoruz ki, toplumumuz bunu çok ivedi bir şekilde geçebilir.

Anayasa tartışması konusunda da TMMOB'nin görüşlerini çeşitli toplantılarda dile getirdik; 1982 Anayasasının toplumumuzun isteklerine cevap vermediğini bildirdik. Bizimle ilgili 135. madde tamamen bir tepki maddesi. Ne yapabileceğimiz yazılı değil orada, ne yapamayacaklarımız yazılı. Böyle şey olmaz. Biz, daha öncede belirttiğimiz gibi, örgütlenmenin temel bir hak olduğuna inanıyoruz.

Demokrasilerde insanlar, sorunlarının etrafında örgütlenirler ve onları çözmeye çalışırlar. Eğer meslek kuruluşlarına bu hak tanınmıyorsa, bu demokraside bir eksiklik, bir tuhaflık vardır.

İnsanlığın en temel haklarından biri eğitim hakkıdır. Bugün devletin okulları, hangi düzeyde, hangi ölçüde eğitim veriyor?

İnsanların en temel haklarından biri de, meslek edinmedir. Bu gün kaç kişi bu hakkını kullanabiliyor? Dar gelirli nasıl konut edinebilirler?

Tatil. Tatili hiç konuşmayalım isterseniz.

Örgütlenme, hakkı da en temel haklarımızdan biri; ama, 1980'den bu yana nasıl kısıtlandığı, örgütlenmenin nasıl öcü gibi gösterildiği, sözleşmeli personel uygulamasıyla ortadadır.

Mühendis ve mimarların ücretlerine geçelim. Bugün mühendisler, ya 657 sayılı kanuna dayalı olarak çalışırlar ya da sözleşmeli personel kararnamesinden yararlanarak o statüde çalışırlar. İkisi arasında büyük uçurum vardır. Aynı işi yapan insanlar farklı ücret alırlar. 657'de çalışan mesela, DSİ'de santral tesis eden veya santral projesini kontrol eden mühendisle TEK'de santral tesis eden veya kontrol eden mühendis arasında büyük uçurum vardır. Kaldı ki, sözleşmeli personelde de yine ayırım vardır; birinci, ikinci liste farkları vardır. Sözleşmeli personel son dönemde çok eleştirildi. Yani, temel eleştirilerin dışında, kendi içinde öyle büyük çelişkiler yarattı ki, bu artık içinden çıkılmaz bir hale geldi. Yapılan listelerde, meslekler arasında büyük farklılıklar var ve bunlarda da büyük hak-sızlıklar var.

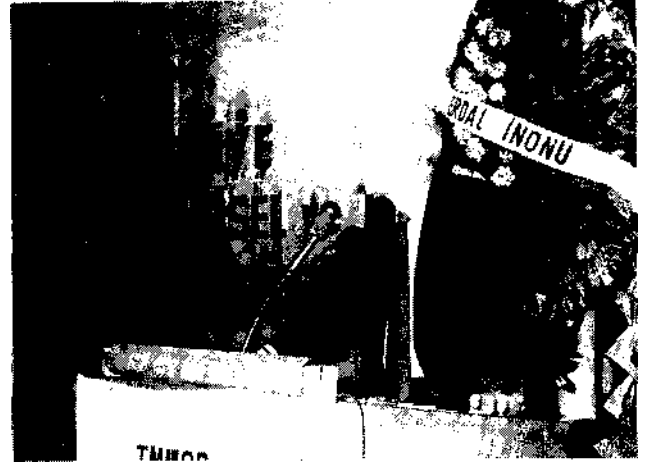
Biz diyoruz ki, ne 657, ne sözleşmeli personel uygulaması, mühendislerin ücret isteklerine veya hak ettikleri ücretleri almalarına uygun değildir. Bunun için mutlaka mühendislere, mimarlara ve teknik personele, ayrı bir personel yasası uygulanmalıdır.

Ve mühendislerin, mimarların, tüm çalışanların örgütlenmesine mutlaka izin verilmelidir. Sendikalaşmayı engellemek genel anlamda örgütlenmeyi engellemek demektir. Ben de, siz de, herkes, bu ülkeyi yönetmeye talip olabilmelidir, bunun önü açılmalıdır; ama, burada söylemek istediğim şudur; sendikalaşma ayrı bir konudur, örgütlenme ayrı bir konudur. İnsanların kendi sorunlarını çözebilme-ri için örgütlenmelerinin önü açılmalıdır. Bunu, gerçekten talep ediyoruz.

Eğitim içler acısı. Üniversitelerin araştırma görevi vardır, bilimi geliştirme görevi vardır. Bunları nasıl sağlayacak laboratuvarsız, atölyesiz, yer olanaksız, bilimsiz? Üniversiteler bugün yeni bilgileri edinme konusunda dahifinansa edilemiyorlar; Hele hele öğretim üyesi sayısı çok azdır. Gelişmiş ülkelerde bire on, bire beş, bire onbeş mühendislik eğitiminde öğrenci - öğretim üyesi sayısı ilişkisi. Bu Türkiye'de yer yer bire altmışa çıkıyor. Ve bugün ülkemizde 30 küsur yeni üniversite gündeme geliyor. Bu nasıl olacak? Üniversite açmak... Yüksek okul açmak demiyorum. Kaldı ki bu şartlarda Yüksekokul açmak da zordur.

Personel politikası, istihdam politikası eğitimle iç içedir. Ne kadar insana, ne kadar insan gücüne ihtiyacınız olduğunu bileceksiniz ki, eğitimi planlayabilesiniz; aksi takdirde, gerisi hüsrandır.

SHP Genel Başkanı Erdal İnönü ise, dünyadaki değişime ve madenciliğimizde yaşanan sorunlara ilişkin düşüncelerini aktardığı konuşmasında; "Biraz

evvel Sayın Oda Başkanı, dünyanın değiştiğinden bahsetti. Bugünlerde her yerde bunu duyuyoruz. Haklı olarak duyuyoruz. Gerçekten, dünyada büyük değişiklikler oluyor; ama, yanılıya da düşmemek gerekir. Her şey değişmiyor. Her ulusun kendi uzmanlarına değer vermesi görüşü, esas itibarıyla kalkınmanın her insanın, her ulusun kendi gayretleriyle olacağı temel ilkesi değişmiyor. Dürüst olmak doğrudur; Anayasaya saygılı olmak şarttır; bunlar değişmiyor. Onun için, madencilik gibi doğal kaynaklarımızı geliştirmeye dayanan, yani esas itibarıyla kendi değerlerimizi ortaya çıkarmaya yarayan bir uzmanlık alanında, kendi gayretimizin en önemli olduğunu bilerek ve inanarak yapacağımız hareketlerin çözümleri getireceğine inancımız değişmiyor. Bu inançla Kongremize başarılar diliyorum. Uluslararası işbirliği içinde, yeni olanakları en iyi biçimde kullanarak ama, kaynaklarımızdan önce halkımızın yararlanması ilkesini hiçbir zaman unutmuyarak, bu gayretlere devam etmenizi istiyorum" dedi.

Madenciliğimizle ilgili güncel sorunların olduğunu, madenciliğimizin ekonomimizdeki yerinin ihmal edildiğini, ithalatla bütün sorunların çözüleceği yanılığının var olduğunu ve Maden Dairesinin yetersizliğini de anlatan İnönü; "Bir defon konusu var. Madencilik Fonu 1985'de çıkan kanunla getirilmişti. 1987 yılında ancak yönetmelik çıkartılabildi. O zamana kadar atıl kalmış, fonda toplanan paralar, başka yerlere aktararak, bir anlamda israf edildi. Fonu kurmaktan maksat madenciliğe kaynak yaratmaksa, burada topladığımız paraları başka yere dağıttığınız zaman, herhalde fon anlayışına tamamen ters düşünüyorsunuz. O zaman niçin bütçeden tahsis yapmıyorsunuz? Belli maksatla fon kuruyorsunuz, sonra o maksatla kullanmıyorsunuz. O zaman o fonu kaldırın" dedi.

Eğitim ve yeni üniversitelerin açılması konusunda da düşüncelerini anlatan ve bir anda 30 Üniversite açılmasına " Bunlar, kusura bakmasınlar, ciddi davranışlar değil; ama, madenciliğin çok ciddi davranışlara ihtiyacı var; çünkü madencilik insan ha-

yatıyla ilgili" diyen İnönü Zonguldak grevinde değirek şunları söyledi: " Zonguldak'a, Türkiye'ye hizmet etmiş olan bu büyük işletme bundan sonra nasıl gelişecek? Bunun için hükümetin ne planları var? Orada verimi artırmak için, çağdaş rekabetle yaşayabilecek hale getirmek için ne düşünüyorlar? Bunları bir an evvel görmek, duymak istiyoruz. Herhalde madencilerimiz bu konuda en büyük ilgiyi gösteriyorlar ve umarım üniversiteler, Oda, uzmanlar, Zonguldak'ın çağdaşlaştırılması için planlarla bir an evvel ortaya çıkacaklar ve bu sorunu en gerçekçi şekilde, kalıcı şekilde çözüm olanağı Türkiye'de bulunacaktır. Bunu elbette yol edecek birilerimiz var; ama, bir an evvel davranmak ve bir daha toplumu bunalıma götürmeyecek bir çözümü ortaya çıkarmak şarttır.

Öbür madenlerimiz için de aynı şeyi düşünüyorum; ama, işte bu ciddi yaklaşım ister ve bu ciddi yaklaşıma yol gösterecek bir toplantı olarak bu Kongreyi tekrar selamlıyorum. Odamızın çalışmalarında başarılar diliyorum, bütün madencilerimizle, bütün çalışanlarımıza sağlıklı verimli yıllar diliyorum."

Açılış oturumunun dördüncü konuşmacısı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Başkanı, Maden Mühendisi Bektaş Göze aşğıdaki konuşmayı yaptı.

Sayın Başkan, Anamuhalefet Partisinin Sayın Genel Başkanı, Değerli Konuklar, Madencilik Bilimsel ve Teknik Kongresinin çok değerli delegeleri; Kongrenizi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki mühendis ve mimarların yasal ve tek örgütü olan Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği adına saygıyla selamlamak istiyorum.

Üretkenliğiyle, ardıcılığıyla, olanaksızlıklara karşı doğuşken ve yapıcı yaklaşımlarıyla bu platformu gerçekleştiren Maden Mühendisleri Odasını kutluyorum.

Değerli Kongre delegeleri, benim ülkemde birtakım politik kombinezonlardan ve pek çoğunuzun, tümünüzün çok iyi bildiği olaylardan kaynaklanan sorunlardan ötürü, madenciliği uygulayamamanın

acıısı ve özlemiyle, Maden Mühendisleri Odasının bu etkinliğini heyecanla karşıladığımı ve alkışladığımı belirtmeme izin veriniz. Bir ülkenin madencilik yapamayan maden mühendisleri olarak, böylesi bir etkinliği değişik bir bakış açısıyla izlediğimizi, burada belirtmek istiyorum.

Değerli delegeler, burada ülkemden çok evrensel bir iki konuya kısaca bir iki atıf yapmak ve konuşmamı tamamlamak istiyorum. Hiç kuşku yok ki, meslek odalarının demokratik düzenin vazgeçilmez unsurları olduğu konusunu çok söylemişizdir, çok söylenmiştir ve bu salonlarda; ancak, meslek odalarının bir diğer önemli özelliği fonksiyonu da, kalkınma kaldıracında bu denli etkin rol oynayan bu örgütlerin ülke ekonomisine yön vermede en yetkili organ olduklarıdır. Bir başka deyişle, meslek odaları, aynı zamanda büyük sorunlarla yüklü üniversitelerin de ötesinde, kendi alanlarında bir enstitü görevini omuzladıkları gerçeğidir. Bu, 12 nci Kongre gerçeğiyle açık seçik bir biçimde kanıtlanmaktadır, Maden Mühendisleri Odası tarafından.

Dünyanın 21 nci yüzyılını belirleyecek yapılanma sürecini yaşıyoruz. Benden önceki bütün konuşmacılar da aynı biçimde, aynı konuya yaklaştılar. Bu süreçte, yönetilenler değişik taleplerle çıkıyorlar ortaya. Daha fazla demokrasi istiyorlar, daha çok özgürlük istiyorlar, daha büyük ölçüde katılım istiyorlar, barış içinde yaşanacak bir dünya istiyorlar. Bu taleplerin yanı sıra, değişim, sancılarla sürüyor. 21 nci yüzyıl dünyası belirlenirken, yönetilenlerin talepleri, insanların talepleri ne ölçüde gerçekleşiyor? Barış adına savaşların en acımasızlarını yaşıyoruz. Son Ortadoğu krizi bunu kanıtlamıştır. Demokrasi adına sömürüyü, özgürlük adına her gün biraz daha acımasızca yok edilen çevreyi yaşıyoruz ve değişen dünyamız bu çerçevede ele alındığı zaman Kongrenin çok önemli bir görevi ortaya çıkıyor: 21 nci yüzyıldaki ekonomik yapılanma ve özellikle dünya madenciliğinin ve Türk madenciliğinin yapılanması konusunda görüşler üretmek, hedefler belirlemek ve tespitler yapmak.

Bu Kongrede yer alan çok değerli bilim adamlarının deneyimleriyle, burada tartışmalarda yer alacak mühendislerin, maden mühendislerinin Türk madenciliğine ve dünya madenciliğine yeni ufuklar açacak, yeni adımlar atmasına yön verecek tespitler yapacağına, kararlar alacağına inanıyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

Daha sonra, Türkiye Maden İşçileri Sendikası Başkanı H. Hüseyin Kayabaşı, Türkiye'de yaşanan sıkıntıların büyük boyutlara ulaştığını, madencilik sektöründe yaşanan sorunların ocakları kapanma noktasına getirdiğini, Gediz yöresinde bu sıkıntının çok belirgin bir biçimde yaşandığını ve sorunun bugün uygulanan ithalat rejiminden kaynaklandığını belirttiği konuşmasında "Madencilik sektörü zaafa uğratılmamalı, işlerlik kazandırılmalı. Yıllardır çıkar-

tilan kömürlerle sanayinin gelişmesine önderlik etmiş madenciliğin bir anda silinip atılması mümkün değildir" dedi.

DYP adına Kongremize katılan Ekrem Ceyhan, dünyanın bir yenileşme sürecine girdiğini, Türkiye Madencilik Bilimsel ve Teknik 12. Kongresi'nin de bu süreçte, Türk madenciliğinin neler yapması gerektiği konusunda ışık tutacağı inancında olduklarını belirterek, "Bu Kongreden, biz, Doğru Yol Partisi olarak, çok büyük sonuçlar bekliyoruz. Bunu bekleliğimizin nedeni, DYP'nin kalkınma felsefesinde temel güç olarak, itici güç olarak sanayileşmeyi kabul etmiş olmasıdır. Sanayileşmenin meydana gelebilmesi, iki ana unsura bağlıdır. Enerji ve hammadde. Hammaddenin başında da, hiç şüphesiz, madenciliğimiz gelmektedir. O halde biz, mevcut yeraltı zenginliklerimizin fakir bekçileri olmayı bir tarafa bırakarak, onların zengin efendileri olmanın yollarını aramalıyız ve buna da kavuşmalıyız. Bu yollar ise, yalnızca bugünü düşünerek elde edilemez." dedi.

Partisi'nin madenciliğin yaşadığı sorunlara ilişkin çözüm önerilerini de anlatan Ceyhan, "Bütün işletmelerde ekonomik fayda öncelikli aranmaz, Sosyal bir devlette bazı işletmelerde ekonomik faydayı güçlendirici, sosyal fayda etkeninin göz önüne alınması şarttır. Bu sektörlerin başında da madencilik sektörü gelir. O halde, madencilik sektörü ele alınırken, yalnızca ekonomik fayda analizleriyle değil, devletin giderek sosyal faydayı bulup, onu koyarak işletmenin ekonomik faydaldığını göstermek, işi yürütenlerin bir görevi ve vatan borcudur" diyerek sözlerini tamamladı.

Açılış oturumunun son konuşmacısı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Tugay Gemalmaz, "Ulusların kalkınma süreçlerinde ve refah düzeylerinin yükseltilmesinde doğal kaynakların tartışılmaz bir önemi bulunmaktadır. Bu doğal kaynaklar arasında madenler önemli bir önceliğe sahiptir. Sanayi ve enerji sektörlerinin temel girdileriyle tarım sektörünün gübre hammaddesini sağlayan madencilik sektörü, ülkemizde yapılaşmasını ve gelişimini, potansiyeli-

ne nazaran tamamıyla sağlayamamış bir sektör görünümündedir. Türkiye, genelde halen tesbit edilmiş maden rezervi bakımından çok zengin bir ülke olmakla beraber, pek çok ülkeye nazaran şanslı olup bor, trona, toryum, krom ve bir kısım endüstriyel hammadde bakımından ön sıralarda yer almaktadır." dedi.

Hükümetlerinin benimsediği madencilik politikasının "ana esaslarını" da anlatan Gemalmaz, "Sonuç olarak, madenlerin işletilmesinde devletçilik asgariye indirilerek, özel sektör ve yabancı sermayeye oldukça geniş teşvik imkânları getirilerek, ekonomiye azami katkı sağlanacaktır." dedi.

Kongre'nin açılış oturumunun ardından, Kongre kapsamında yer alan Madencilik Sergisi'nin açılışını Sayın ETKB Başkanı Tugay Gemalmaz yaptı.

Kongre'nin ikinci günü "Madenciliğin Toplumsal Boyutu ve Etkileri" konulu bir de panel yapıldı. Konuşmacı olarak; MSÜ Öğretim Uyesi Sayın Engin Erkin, Gazeteci Yazar Sayın Şükran Ketenci, Türkiye Madenciler Demeği Başkanı Sayın Attila Yalçın ve Odamız adına Sayın Selahattin Kumkumoğlu'nun katıldığı paneli Odamız eski başkanlarından Sayın Ömer Yenel yönetti. Panel ile ilgili daha geniş haberler bültenimizin daha sonraki sayılarında yer almaktadır.

BİRLİK HABERLERİ

TMMOB BÖLGE TOPLANTILARI TAMAMLANDI

İllerdeki örgütlülük düzeyine bağlı olarak nicel ve nitel yönden farklılıklar gösteren Bölge Toplantılarında toplam altıyüzü aşkın Birlik mensuplarıyla yüzyüze tartışma olanağı bulundu...

TMMOB'nin çalışma programı bağlamında planladığı ve 30 Mart 1991 tarihinde başlattığı Bölge Toplantıları tamamlandı.

Ağırlıklı olarak TMMOB İl Koordinasyon Kurullarının bulunduğu illerde yapılan Bölge Toplantılarının gerçekleştirildiği iller şunlardır: Adana, Mersin, Bursa, Kocaeli, Samsun, İzmir, İstanbul, Diyarbakır, Urfa, Gaziantep ve Trabzon.

TMMOB'nin tüm Odalar ve bağlı birimlerle olan düzey ilişkileri kadan birimlerin, kendi aralarındaki yatay ilişkilerin, bir anlamda da örgüt yapısının tartışmaya açıldığı Bölge Toplantılarından önce, tartışmalara zemin oluşturması amacıyla bir "Çerçeve Metin" hazırlanmış, Odalar ve tüm bağlı birimlere gönderilmişti. Çerçeve Metin'de; TMMOB'nin içinde bulunduğu mali sorunlarla, bilgisel kaynak girdisinde ve üretimindeki tikanlıklar yanında ihtisas aygırını ve uzmanlıklar arası anlaşmazlıkların doğurduğu sorunların yapının tüm birimlerinde ciddi tartışmalara tabi tutulması gereği belirtilmiştir.

Ayrıca çerçeve metinde Birliğin Odatar'la olan ilişkilerinin, örgütlülüğü pekiştirecek biçimde yeniden değerlendirilmesi, insan kaynağının nitelikli üretime yönelik kadrolara dönüştürülmesi yanında yasal değişiklikler ile bağlı tüzük ve yönetmelik düzenlemelerine TMMOB'nin hazırlıklı olabilmesi için, Bölge Toplantılarıyla açılan tartışma ortamında dile getirilecek görüş ve önerilerin büyük önem taşıdıkları kaydedilmiştir.

Bölge toplantılarında gündem, çerçeve metinde belirtilen konu ve sorunlar dışında, güncel yerel ya da bölgesel konu ve sorunlara da açık tutuldu.

Çok çeşitli görüş ve eleştiriler yanında İSTEM ve ÖNERİLERİN de dile getirildiği TMMOB Bölge Toplantılarında ORTAK GÖRÜŞLER olarak belirtilen YAKLAŞIM ve DEĞERLENDİRMELER aşağıda verilmeye çalışılmıştır.

Q Özellikle Yüksek Öğretimin, Mühendislik ve Mimarlık eğitiminin hiç de içaçıcı olmayan durumu sürekli gündemde tutulmalı, TMMOB bu konuda kendine düşeni eksiksiz yerine getirmelidir.

Q Herhangi bir siyasal görüşe tabi kılınan değil, her siyasal görüşü sorgulayabilen bir TMMOB HEDEFLENMELİ, kurumsal bağımsızlık korunmalı, ancak bu durumda TMMOB'nin etkinliği ARTABİLİR.

• MESLEKTAŞLAR ARASINDAKİ BİRLİKTEKİ örgüte BAĞLILIK temelinde sağlanmalıdır.

O TMMOB toplumda gündemi oluşturacak nitelik ve içerikte raporlar çıkarılmalıdır.

Q Mesleki birimler, taşradaki birimlerle ve meslektaşlara aktarılabilir. Q Odaların işyerlerindeki örgütlülükleri baz alınarak TMMOB işyeri temsilcilikleri oluşturulmalıdır.

Q TMMOB bülteni süreklilik kazanmalı ve daha yaygın bir dağıtıma kavuşturulmalıdır.

• Birlik, ülkemizin temel sorunlarının çözümleri doğrultusunda POLİTİKA üretebilmelidir.

Q TMMOB ihtisas komisyonları kurulmalı, etkin biçimde çalışmaları sağlanmalıdır.

Q GÜÇLÜ BİR TMMOB için, birimler arası düzey ve yatay ilişkileri daha işlevsel kılarak örgütlülük artırılmalıdır.

Q Birlik bünyesindeki Odalar'da ihtisas ayrımlarıyla ilgili anlaşmazlıkların

getirdiği sorunların çözülmesi, YAPININ BÜTÜNLÜĞÜ açısından zorunludur.

• TMMOB üniversitelerin Mühendislik-Mimarlık eğitim programlarına müdahale edebilmeli, MESLEK İÇİ EĞİTİM'e büyük önem vermelidir.

• Ayrı mekanlarda bulunan Odaların tek çatı altında biraraya gelmeleri sağlanmalıdır.

O TMMOB toplumsal müttelikler edinmeli, bu bağlamda Meslek Birlikleri Kurulu geliştirilmelidir.

Q TMMOB kendi alt birimleriyle en ileri teknolojiye uygun olarak EĞİTİME yönelik bir BİRİM oluşturmalı, İLETİŞİMDE ileri TEKNOLOJİ ile sağlanmalı, İNSAN ÖĞESİNİN GELİŞTİRİLMESİNE ÖNEM VERİLMELİDİR.

Q Odalar TMMOB'ne olan hertürlü yükümlülüklerini sorumlu bir anlayışla yerine getirmelidir. Aksi takdirde TMMOB'nin içinde bulunduğu ekonomik bunalım aşamaz, bilgisel kaynak girdisindeki tikanlıklar giderilemez.

• Kamu çalışanı Mühendis-Mimarların SENDİKALAŞMA mücadelesinde TMMOB yol gösterici ve önder olma görevini etkin biçimde yerine getirmelidir.

ü Yerel yönetimlerle olan ilişkiler güçlendirilmeli; aksaklıklara parmak basılmalı, YEŞİLİ ve ÇEVREYİ katedici girişimlere engel olunması için çalışmalar yapılmalıdır.

• Kamu kesiminde çalışan üyelerin ekonomik, demokratik ve özlük haklarıyla daha etkili biçimde ilgilenilmesinin yanında olağanüstü hal bölgesi koşullarından gelen sorunların üzerine gidilmelidir.

• TMMOB'nin kendi kaynaklarını geliştirmeye çalışması, Urfa gibi illerde gelir amaçlı ÜRETİM ÇİFTLİKLERİ ile VAKIF kurması yanında MÜLK edinme yollarını bulması sağlanmalıdır.

Q TMMOB'de profesyonel kadrolar istihdam edilmelidir.

• Depolitizasyona karşı TMMOB daha etkin olmalı, ANTI - TERÖR YASASI'na karşı çıkılmalıdır.

KURAN KURSU AÇAR GİBİ ÜNİVERSİTE AÇMAK

TBMM Milli Eğitim Komisyonunda 44 yeni üniversite kurulmasına ilişkin alınan karar, Meclisin Genel Kurulunda da benimsenirse ülkemizdeki üniversite sayısı 75'e ulaşmış olacaktır.

12 Eylülle getirilen Din Dersleri Zorunluluğu ile Öğretim Birliği ilkesinin yok sayılması suretiyle orta eğitimde geri adımlar atılmıştır.

Yine 12 Eylülle, üniversiteler, YÖK kısıcına alınarak, her türlü bilimsel özerklik ve demokratik işleyişin gerektirdiği özgürlüklerden yoksun bırakılmış, birer çağdaş kurumlar olabilmelerinin yolu tıkanmıştır. Tüm bunlardan sonra şimdide alınan Yeni Üniversiteler Açılması kararı ile üniversitelere yeni ama ağır bir darbe indirilmesi yolu aralanmış olmaktadır.

Bugün metropolitan alanlar dışında "Üniversite" adıyla kurulmuş, yüksek öğrenim kurumlarının çoğu, üniversite eğitiminin zorunlu kıldığı bilimsel, teknik ve ekonomik gerekliliklerden, kaynaklardan yoksun birer Yüksek Okul niteliğindedirler.

Özellikle Mühendislik - Mimarlık eğitiminde zorunlu uygulamaya birimlerinin çok yetersiz kalışı, yadahiçolmayışı, sağlıklı bir eğitim için 1/12-1/15 dolayında olması gereken öğretim üyesi - öğrenci sayısı oranının 1/60 gibi son derece düşük oluşu, eğitimi özürülü kılmakta, "özürülü mühendislerin varlığına yolaçmaktadır.

üniversitelerimiz bugün kaynaklılık nedeniyle birer çağdaş araştırma kurumları olabilmemizin de çok uzağına itilimlerdir. Her onbin kişiye düşen araştırmacı sayısı ABD'de 60, İngiltere ve Fransa'da 40 iken, bu oran ülkemizde sadece altıdır ve araştırma, geliştirme (AR-GE) faaliyetlerine genel bütçeden ayrılabilen pay (%0,1) yok denecek kadar azdır.

Öteyandan eğitim-istihdam politikaları ayrılmaz bir bütündür. Hangi sektörde ne kadar insan gücü istihdam edilebileceği bilinmeden eğitimden planlamadan söz etmek bile abestir.

Gerçekçi bir eğitim-istihdam ilişkisi temelinde dayanmadan açılacak üniversitelerle işsizlik körüklenecek, özellikle mühendislik alanında daha da büyüyecek diplomalı işsiz mühendisleri yenileri eklenecektir. Birliğimiz, ciddi ve gerçekçi eğitim-istihdam planlaması yerine politik yatırım telaşına dayanacak yeni üniversiteler açılması kararını endişeyle karşılamakta, ölü bir yatırım olarak görmekte ve karşı çıkmaktadır. Üniversiteler çağdaşlığın en saygın ölçütleridir. Ülkemiz kuran kursu açar gibi üniversite açılması anlayışı ile çağ atlamak bir yana çağı dahi yakalayamaz.

Yeni üniversiteler açılması yerine, varolan üniversiteleri yönetsel ve bilimsel özerkliklerine kavuşturmak, demokratik işleyişin gerektirdiği özgürlüklerle donatmak, onları birer çağdaş araştırma kurumlarına dönüştürmek girilecek en akılcı yoldur. TMMOB olarak, bugün ülkemizde yapılmakta olan Mühendislik-Mimarlık eğitiminin sorulanması, sonuçlarıyla birlikte değerlendirilmesi için meclis araştırması açılmasını talep ediyor, tüm mühendis - mimar parlamenterleri göreve davet ediyoruz.

TMMOB BÜLTENİ

TMMOB BAŞKANI TEOMAN ALPTÜRK: TÜM ÇALIŞANLARIN EMEĞİNİN KARŞILIĞI VERİLMELİDİR...

Kamuda çalışan Mühendis ve Mimarlar da eğitimlerinden gelen emek ve sorumluluklarının karşılığını alamamaktadırlar. Milyarlarla hatta trilyonlarla ifade edilen yatırımların proje, uygulama ve işletmesinde çalışan Mühendis ve Mimarların aldıkları maaş ve ücretler hakettiklerinin çok altındadır. Örneğin bugün elektrik enerjisi sektöründe çalışan bir mühendisin yönettiği elektrik sisteminin gücü 17000 MW'lık üretim kapasitesine sahip olup toplamdeğeri ortalama 150-160 trilyon TL dolayındadır. Böyle bir sistemi yönetenlere ayda en fazla 2,5 - 3 milyon TL maaşı uygun görmek bu işi ve çalışanları ciddiye almamak, onları sömürmek demektir.

Veya günde 2-3 milyar TL harcandığı, yetkililerce öğünülerek ifade edilen Güneydoğu Anadolu Projesinde (GAP'ta) çalışan Mühendis ve Mimarları bugünkü ücretleriyle, maaşlarıyla çalıştırmak haksızlık değil midir? Mühendis ve Mimarlar aldıkları eğitimle, ülke kalkınmasında yükledikleri sorumluluklarla çağdaş bir yaşama uygun ücreti hak etmektedirler.

Bu bakımdan kamuda çalışan Mühendis-Mimarların ücretleri en az 5 milyon TL/Ay net olarak saptanmalı ve her beş yıllık hizmet dilimi için % 10 ücret ilavesi yapılmalıdır.

Asker- Sivil tüm çalışanların emeğinin karşılığı verilmeli, eğitimleri ve yetenekleri değerlendirilmelidir.

Tüm kamu çalışanları gibi Mühendis ve Mimarlar bugüne kadar gerekli sabrı göstermişlerdir. Artık bu sabır daha fazlazorlanmamalıdır.

TMMOB'den Antiterör Yasasına Tepki

TMMOB Genel Sekreteri İsmail KULAKSIZOĞLU, konu ile ilgili yaptığı açıklamada, "Bu yasa ile düşüncenin terörle aynı kefeye konması tehlikesi büyük" dedi.

Kulaksızoğlu'nun açıklaması şöyle:

Antiterör Yasası en temel, demokratik hak ve özgürlükleri daha da kısıtlayan yolları açmaktadır.

Bu nedenle, yasanın Türkiye'nin demokratikleşmesine olumlu katkı koyması beklenmemelidir. Bu yasayla, Teröre karşı Devlet'in korunması hedefleniyor, oysa her türlü teröre karşı korunması gereken Demokrasi ve onu vareden özgürlükler olmalıdır.

Bu yasayla Düşünce'nin terörle aynı kefeye konması tehlikesi büyüktür.

Böyle olunca 141, 142 ve 163. maddelerin kalkmış olması düşünce özgürlüğünün önünü tümüyle açmış olmuyor. Kaldığı, düşünce özgürlüğü bir başına değil örgütlenme özgürlüğüyle birarada olmalıdır. Yasa "örgüt" kavramını "terör kaynağı" olarak görmekte, örgütlenme özgürlüğünden hiç söz etmemektedir. Bu nedenlerle yasayla gerçek anlamda fikir hürriyeti geldiğinden kesinlikle söz edilemez.

Yasaylateralör tanımı net değildir. Her kesimin siyasi tavır sonucu suçlu düşürebileceği iddiaları son derece yerindedir.

Yasa işkenceyi kurumlaştırırken işkenceciyi yüreklendiriyor. Paris şartını imzalamış ülkenin iç hukukunda böyle bir yasanın varolması, İnsan Hakları ve Demokrasi adına utanç vericidir.

Yeni bir Kaos

Son günlerde, bir siyasi Parti il Başkanının karanlık güçlerce katledilmesiyle başlayan, Diyarbakır'daki cenaze töreni sırasında devam eden ve can kayıplarına yolaçan endişe verici olayları, İstanbul ve Ankara'deki baskınlarda 12 kişinin "ölü olarak ele geçirilmesi" olaylarının izlemesi, ülkemizi yeni bir kaos'un içine itmiştir.

İnsanlarımızı korku, endişe ve dehşet içinde bırakan olaylar, Birliğimiz Yönetim Kurulu'na büyük bir rahatsızlık ve kaygıyla izlenmektedir.

Birliğimiz, her türlü tehlike karşısında tüm insanlarımızın kendilerini güven içinde hissedecekleri ve yaşamları güvence altına alınmış bir ortamın yaratılması yolunda etkili adımlar atılmasının gereğine işaret etmeyi görev saymaktadır.

Bu bağlamda, Demokratik Hak ve Özgürlükler ile en temel insan haklarına saygı temelinde, ülkemizin her tarafında insanlarımızın can güvenliklerini sağlamak, Sosyal Hukuk Devleti olabilmenin ön şartlarındadır.

Öte yandan her türlü siyasal sosyal ekonomik ve etnik sorunların ancak "eksiksiz demokrasi" ile aşılabileceğine herkesin, her kurum ve kuruluşun inanmasının zorunlu olduğuna inanıyoruz.

Gereğesi ne olursa olsun, Birliğimiz, "Devlet Terörünü Toplumsal tepkileri yoketmenin yöntemi gören anlayışların, demokrasiyle ve sosyal hukuk devleti olabilmenin gerekçeleriyle asla bağdaşmadığı inancındadır.

Bu nedenlerle TMMOB olarak;

"Yurdun neresinde olursa olsun, insanlarımızın can ve mal güvenliklerini sağlayan, en temel insan haklarına saygılı, demokrasiye güvenen, çağdaş sosyal hukuk devlet anlayışı, ülkemizin her yanında egemen kılınmalı" diyoruz.

TMMOB Yönetim Kurulu

ODA-ŞUBE-TEMSİLCİLİK HABERLERİ

Türkiye 8. Kömür Kongresinin Hazırlık Çalışmaları Başladı..

Şubemizce, 1978 yılından beri, iki yılda bir düzenlenmekte olan Türkiye Kömür Kongreleri'nin 8.si 4-8 Mayıs 1992 tarihleri arasında Zonguldak'ta toplanacak.

Yaklaşık üç aydır sürdürülmekte olan çalışmalarda, Kongre de işlenecek konular, bildiri verme, delege katılım ve sergi katılım bilgilerini içeren birinci duyuru basılarak üyelerimize ve madencilikte uğraş veren kurum-kuruluşlara gönderildi.

Ulusal bir toplantı olarak başlayan Kömür Kongreleri, son yıllarda, kömür madenciliğinin hemen her yönü ile ilgilenen ve dünyanın çeşitli yerlerinden madencilerin de katıldığı uluslararası bir organizasyona dönüşmüş bulunmaktadır. Başlangıcından bu yana, Kongrelere 235 adet teknik bildiri sunulmuş, tartışılmış ve 8 cilt halinde yayınlanmıştır.

Maden Makinaları ve Donanımı Sergisi'nin de yer alacağı Kongre kapsamında şu konular işlenecektir.

- Kömür Madenciliğinde İşçilenliği ve İşçi Sağlığı
- Kömür Madenciliğinin Bilim ve Teknolojisi
- Kömür Madenciliğinin Eğitim, Öğretim ve İstihdam Sorunları
- Kömür Madenciliğinin Ekonomi Politikası ve Sosyal Sorunları

Çayırhan'da Mini Futbol

Çayırhan temsilciliğimizin düzenlediği mini futbol turnuvalarının ikincisi Haziran ayı içinde yapıldı. OAL çalışanları arasında düzenlenen turnuvaya geçen turnuvadan farklı olarak lojmanda oturan gençler de katıldı. Turnuva süresince iş yeri ve lojman çevresinde hemen hemen ilgilenilen tek konu futbol oldu.

Kaynaşma ve dostluk havası içinde geçen turnuvada, kısa süreli de olsa kişiler çalışma ortamından uzaklaşarak spor yapma olanağı buldular.

Turnuva sonunda şampiyon, ikinci, üçüncü olan takımlara ve gol kralına Odamızın hazırlattığı plaketler verildi.

Çayırhan Temsilciliği

Genel Maden İşçileri Sendikası Taban Eğitim Semineri...

Genel Maden İşçileri Sendikası 3-6 Haziran 1991 tarihleri arasında, Yalova'da "İşyeri Temsilcileri Taban Eğitim Semineri" düzenledi. Aşağıda programı verilen seminerlerde, Odamız adına yönetim kurulu üyesi Tayfun özslu bir bildiri sundu. "Bir ülkedeki yeraltı kaynaklarının aslı ve gerçek sahibi, o ülkenin halkıdır. Aslı görevi yer altı kaynaklarını insanlığın yararına gün ışığına çıkarmak olan maden işçilerinin tarihî özgevi ise, yeraltı kaynaklarımız ve bütün doğal kaynaklarımız üzerinde varolan sömürüye son verebilmek için diğer işçilerin ve tüm halkın öncüsü olmaktır" diyerek sözlerine başlayan Özslu, "Gerçekleri tahrif edenlere, mütemadiyen çözümsüzlük ve uyumsuzluk mesajları gönderenlere rağmen, çözümdedir; alternatif de vardır" dedi.

Özslu, Odamız'ın sektörel ekonomi politikalarına ilişkin bilinen çözüm önerilerini de sıralayarak konuşmasını tamamladı.

— *Türkiye'de Uygulanan Ekonomik Politika ve Yaşanan Sosyal Çıkmazlar*

Prof. Dr. Toktamış Ateş

— *İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurullarının Çalışması ve İşyerlerinde Etkinliği*

Selahattin Kumkumoğlu

— *Serbest Toplu Pazarlık Hakkı, Grev ve Türkiye Uygulaması*

Prof. Dr. Devrim Ulucan

— *Madencilik Sektöründe Kriz ve Çözüm Yolları*

Tayfun özslu

— *Hukuk Devleti - Çalışma Hayatının Anayasal Sorunları*

Prof. Dr. Savaş Taşkent

SÖYLEŞİ

Madenciliğimizin Dünü-Bugünü

25 Mayıs 1991 günü Çayırhan'da "Madenciliğimizin Dünü Bugünü" konulu bir söyleşi düzenlendi. Söyleşiye konuşmacı olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı APK Kurulu Başkanı Maden Yük. Müh. Şefik OZANÖZGÜ, Zonguldak eski Belediye Başkanı Mad. Müh. Hüseyin ÖZTEK, Genel Maden İşçileri Sendikası Teknik Müdürü Maden Müh. Mehmet KORFAL ve TKİ OAL Müessesesi Müdürü Yük. Müh. Ahmet PAPİLA katıldılar. Mad. Yük. Müh. Selami İSTANBULLUOĞLU'nun yönettiği söyleyişi farklı mühendislik dallarından, teknikerlerden, sendika yöneticilerinden ve oda üyelerinden oluşan bir topluluk izledi.

İlk konuşmayı yapan Sayın Şefik OZANÖZGÜ, 1960 ile 1990 arasındaki yıllarda yurdumuzdaki maden rezervleri ile üretim artışını anlatarak, "Madenciliğin ihracat durumuna baktığımızda 1962 yılında toplam ihracat 381 milyon dolardır. Buda toplam ihracatın %4,3'dür. 1990 yılında ise toplam ihracat 12.200.000.000 dolardır. Bunda madenciliğin payı 349 milyon dolardır; buda %2,86'ya tekabül etmektedir. Yani madenciliğin ihracattaki payı azalmıştır. İthalata baktığımızda 1976 yılında toplam ithalat 5 milyar 128 milyon do-

lardır. Bunun 1 milyar 86 milyon dolar madencilik ürünleridir, bunun payı ise %21'dir. 1990 yılma bakıldığında toplam ithalat 20 milyar 100 milyon dolardır, bunun 3 milyar 991 milyon dolar madencilik ürünleridir. Bu ürünlerin toplam ithalat içindeki payı ise %19,86'dır.

İhracat ve ithalat rakamlarına bakıldığında ülkemizin madencilik sektörünün genel gelişmeye paralel olarak gelişmediğini veya diğer bir ifade ile küçüldüğünü söyleyebiliriz,

İhracat madenlerimiz başlıca Bor (ihracat edilen madenlerin %45'i) krom, pomza, tuz, manyezit, barit ve bentonit. İthal edilen madenler ise başta petrol, taşkömürü, demir, fosfat, kükürt ve doğalgazdır.

Madenciliğin Gayri Safi Milli Hâsıladaki payı ise 1962 yılında %1,5 olmuştur. 1990 yılında bu değer %1,5-2 arasında oynamaktadır.

Sabit sermaye yatırımlarına bakıldığında 1967'de toplam yatırımın %4,5'unun madencilige isabet etmesine rağmen 1990 yılında bu değer %2,38'e düşmüştür. Bu da yine sektörümüzdeki daralmanın bir ifadesidir. 1976 ile 1985 yılları arasında sabit sermaye yatırımları içindeki madencilik payı %4'6,1 arasında

da değişirken günümüze doğru bu rakamlar hızla küçülmüştür.

Değişime kamu yatırım olarak bakıldığında 1984 yılında kamu yatırımları içerisinde madenciliğin payı %9,7 iken 1990'da %3,6'ya düşmüştür. Buda yine sektördeki küçülmeyi göstermektedir.

1989 yılında yurdumuzdaki toplam üretim 1988 rakamları ile 197 trilyon TL değerindedir. Bunda madenciliğin payı ise 3 trilyon 641 milyon TL yani %2'dir.

Başlangıçta 1960 ile 1990 yılları arasında rezerv ve üretim açısından kaba rakamları verdik. Ancak daha sonra sıraladığımız rakamlara baktığımızda ülkemizdeki madenlerden yeterince istifade etmediğimiz kanısına varıyoruz" dedi.

Konuşmasına daha sonra madencilik sektöründeki teknolojik gelişmeyi anlatarak devam eden OZANÖZGÜ yeraltı ve açık işletmelerdeki mekanizasyonun gelişimine değindi.

Madencilerin taşra yerlerde çalışmalarından dolayı sosyal yönlerinin zayıf olduğunu belirten OZANÖZGÜ bununla şartların bir etkisi olduğunu vurgulayarak konuşmasını bitirdi.

İkinci konuşmayı yapan Hüseyin ÖZTEK kendi yaşamıyla başladığı konuşmasına şöyle devam etti.

"Biz reaksiyoner bir kuşak olarak yetiştik. Çünkü yabancı sermayenin istismann hakim olduğu ve madenciliğin yatağı olan Zonguldak'ta doğmuşuz. Deniyorki *"Müslümanlar, Türkler madenciliği yapamaz, bu işleri yapsa yapsa yabancılar yapar siz bize muhtaçsınız"*. Bizler böyle bir zamanda yetiştik. Bu şartlarda yetişen bizlerin yurtseverlik bilinci de oldukça gelişmiştir".

Daha sonra 1910-1930 yılları arasındaki madencilik koşullarını özetleyerek, "O yıllarda Türk ailelerinin ve çocuklarının en büyük idealleri askerde onbaşı, madende çavuş, işletmede katip olmaktı. O zamanki Zonguldak'ta işletmeyi idare eden yabancılar beli tabancalı, eli silahlı, değneyi kuvvetli, küfür eden ve bağırarak kişileri seçip amale başı ve çavuş yapardı. Bunlar as-

tığı astık, kestiği kestik kişilerdi. Bu koşullarda asayiş ve iş emniyeti olmadığından ölenler veya kurşunla öldürülenler kazaya uğramış sayılırdı. Vuran vurana gidiyordu. Memlekette asayiş kanun v.s. hiç bir şey yok, işte ben Zonguldak'ta böyle bir ortamda doğmuşum" diyen ÖZTEK; o yıllarda İstanbul'daki saltanat çevresinde olup bitenler hakkında da bilgi verdi. O dönemde verilen Maden Mühendisliği (Maden ve Orman Müfettişliği için ortak diploma verilmiş) diplomaların altında Agop, Bedros, Kuyumcuyan gibi şahısların imzalarının bulunduğu dikkat çekerek, Zonguldak'taki en büyük sosyal uygulamanın Amele Birliği ve hastanesinin ücretsiz sağlık hizmeti sunduğunu anlattı.

Madencilerin sosyal aktivitelerinin az olduğuna da değinen ÖZTEK bu sorunun aşılmasında Oda'nın önemli bir görevi olduğunu belirtti.

Ayrıca, Ereğli kömür havzasının tarihçesi, Zonguldak'ta maden mektebinin açılması, yabancı şirketlere tahsis edilen köyler (Mürettep köy), savaş yıllarında ve sonrası devam eden iş mükellefiyeti, Dilaver Paşa Nizamnamesi, 1936 yılında yürürlüğe giren iş kanunu ve havzada uygulaması, Havza'nın devletleştirilmesi (Füzyon), 2. Dünya savaşı, Havza'da sosyal ve kültürel yaşam, maden işçilerinin sendikalaşma aşamaları, Zonguldak'ın kentleşmede karşılaştığı sorunlar ve metropoliten plânlama konuları hakkında açıklamalar yapan Hüseyin ÖZTEK konuşmasını Zonguldak'ta madencilik hayatında yaşadığı tatlı ve acı anılarını, deneyimlerini anlatarak noktalandı.

Söyleşide üçüncü konuşmayı Mehmet KORFAL yaptı. Konuşmasına özellikle yeraltında çalışan Maden Mühendislerinin yöneticilik açısından dikkat etmesi gereken hususları vurgulayarak başlayan KORFAL bu konudaki kendi deneyimlerini anlattı, iyi bir yöneticinin beraber çalıştığı kişiler arasında ödül ve ceza mekanizmalarının çalıştırmasının önemine değindi.

Meslekte çalışan mühendislerin birbirlerine karşı olan tutumları üzerinde de duran KORFAL bu konu ile ilgili yaşadığı olayları anlatırken, "70'li yıllarda Çayırhan yakınlarında bir ocakta 3 aylığına geçici olarak çalıştım, ilk yaptığı işin işçilerin yatıp kalktıkları yerlere çeki düzen vermek ve üretimi prime bağlamak olduğunu ve bunların sonucunda üretimin 4-5 kat arttığını belirtti ve bu pratik olaydan hareketle şu saptamaları yapıp: "Madencilik, mesleğini iyi bilen, birbirine saygılı, çalışma-

larını proje bazına oturtmuş insanların işidir. Gerektiğinde tüzük, yönetmelik, tamim vs. şeylerin yanlış olan kısımlarına karşı koyun, düzeltilmesine çalışın. Ancak karşı koymadığınız, düzeltilmediğiniz müddetçe bunlara uyarak çalışmayı prensip edinin. Bunu söylememin nedeni şudur; bugün sendikacılar bir çok maddeleri tüzük, yönetmelik vs'den almakta ve toplu sözleşme masasına getirmektedir, bunun sonucunda kitap gibi toplu sözleşme ortaya çıkmaktadır. Ben iş veren kanadında bir dönem Kozlu'da Müdür iken söylediğim bir söz vardı "her sözleşme döneminde istekleri artıyor, birtek kadın istemedikleri kaldı" dedim. Toplu sözleşme bitiminde söylemişim bunu. Ama sendika kanadına geçtiğimde "ha şu maddeyi de koyalım" demeye başladım. Bu maddeleri aldığımız yer tüzüklerdir. Bunu yapmamızın nedeni de bu yönetmelikleri okuyanların azlığı ve yönetmeliği uygulayanlardan kaynaklanmaktadır."

Söz sırası Ahmet PAPFLA'ya geldiğinde söyleşi başlatıldı yaklaşık 4 saat olmuştur. Her zaman darlığı hemde kendisinin sürekli Çayırhan'da olması nedeniyle çok kısa konuşacağını belirten PAPFLA, söyleşinin genelinde yaptığı konuşmalarında; madenciliğimizin ilk yıllardaki ikramiyelendirme sistemine değinerek; daha sonra bu yıllarda çalışma zamanı diye bir kavramın olmadığını, madencilerin dünyayı tanıma olanaklarından yoksun olduğunu anlattı. PAPFLA şöyle devam etti, "16 saat çalışan işçiler vardı ve bunlar ayda bir kez ay sonunda yıkanır. Mühendislerde evde telefonun başında olmak kaydıyla günde 24 saat işle ilgilenirlerdi. Gazete okumaya dahi vakit yoktu, gazete gelse bile ikamet bölgelerine ulaşmazdı. Bizlerin hayat menzili de makam atlanndan öteye geçmezdi."

O yıllarda madencilerin en büyük sosyal aktivitesinin kendi aralarında işçileriyle beraber yılda 3-4 kez gece tertiplenmesi olduğunu anlattı ve yine o yıllardaki mükellefiyet hizmetinden bahsederek PAPFLA; "Zonguldak'ta mükellefiyetin askerlikteki /gibi belirli bir süresi yoktu, işe giren işçiler ölene kadar çalışmak zorundaydı, işçi işi bıraktığı takdirde kansı, kızı veya babası o gelinceye kadar karakollarda tutulurdu. Karakollarda kanunsuz bir çok işlem yapılırdı. Bundan çekinen işçiler mutlaka geri gelir veya kaçamazlardı. Bu mükellefiyet konusu ABD'de zencilere bile uygulanmamış bir işlemdir." dedi.

Saat 3'de başlayan söyleşi saat 8'e kadar sürdü. Söyleşiyi yöneten Selami İSTANBULLUOĞLU'nun hanımların düzenlenene gece için yemek salonunda beklediğini hatırlatmasıyla son buldu. Geceye Çayırhan çalışanları aileleri ile katıldılar.

Çayırhan Temsilciliği

PIYASA HABERLERİ

ÇEVRE MEVZUATI KADMIYUM PAZARINI ETKİLİYOR⁽¹⁾

Serbest piyasadaki fiyatının bir yıl içinde dokuza katlanması- nın ardından iki yıl daha geçtik- ten sonra, kadmiyum yeniden manşetlere çıktı. Bu defaki san- sasyonun nedeni, Avrupa Çevre Merkezi (ÇM) ile ABD İşçi Sağlı- ğı ve İş Güvenliği Yönetimi (İSiGY) gibi çevre mevzuatını denetleyen kuruluşların, fazla ölçüde toksik bir metal olan kad- miyumu gündeme almalarından kaynaklanıyor. Yeni araştırmala- ra göre, anılan kuruluşların 1991 sonundan önce kadmiyum ile ilgili çevre mevzuatının gerektirdiği denetimleri sıklaştır- ması ve bu olgunun da sektörde ciddi karışıklıklara yol açması bekleniyor.

Halen birçok ülkede yürürlük- te bulunan mevzuat, kadmiyum ile çalışmalar yapılan işyerlerin- de bir vardiya boyunca işçilerin kadmiyuma maruz kalma süre- lerinin toplamı üzerine sıkı kısıt- lamalar getirilmesini öngörüyor. İSiGY, bu yılın Şubat'ında, kad- miyuma maruziyeti %90-95 ora- nında azaltacak yeni bir güven- lik standardı önerdi. Anılan kuru- luşun tahminlerine göre, maruzi- yet bu iki limitin aşağılarına çekildiği takdirde, her yıl 14 adet kanserden ölüm vakası ile 189 adet böbrek işlevsizliği vakası önlenilecek ve bu yeni stan- dard, ABD'nin galvaniz, talaşlı imalat, kaynak, pil, plastik, sera- mik ve boya imalatı gibi çok de- ğişik sanayi altsektörlerinde istihdam edilen 512.000 işçiyi etki- leyecek. Araştırmacıların bildir-

diklerine göre, İSiGY önerisinin muhalifi olanlar, yeni maruziyet limitlerinin sanayi ölçüğüne uyum sağlamasının neredeyse imkân- sız olduğunu ve eğer yürürlüğe girerek uygulanacak olursa, ül- kedeki kadmiyum sanayinin de muhtemelen işi tatil etmek zorun- da kalacağını ileri sürüyorlar.

Kadmiyumun imali ve işlen- mesi konusunda, çevre kirliliğinin azaltılması açısından da kap- samlı kısıtlamalar getiriliyor ve hatta, İsveç Hükümeti'nin icra- at örneğinde olduğu gibi, kısıt- lamanın da ötesine geçilerek kadmiyum içerikli emtianın imalatı ve ithalatına, 1980'den itibaren geçerli olmak üzere, toptan yasaklama getiriliyor. O zamandan bu yana, İsveç dışın- daki birçok imalatçının da kadmi- yum ihtiyaçlarını yeniden gözden geçirdikleri bildiriliyor ve Alman- ya'daki büyük kadmiyum imalat- çıları, öncelikle İsveç'de yürürlü- ğe giren uygulama nedeniyle, bo- ya maddelerindeki kadmiyum kullanımını 1980'den sonra yarı yarıya azalttıklarını açıklıyorlar. Çevre kirliliğini engelleyici mev- zuatın, Kıta Avrupası'ndan başka ABD, Japonya ve İngiltere'de de yürürlüğe girdiği biliniyor.

Avrupa'da, ÇM'nin 1988'de öngördüğü hükümler doğrultu- sunda, "gerekli uygulamaların dışında kalan bütün stabilizatör- ler ile boyalardaki kadmiyum kul- lanımı tamamiyle yasaklanmış bulunuyor ve ancak hiçbir tatmin- kâr alternatifin bulunmadığı "gerekli uygulamalar" halinde

kadmiyum kullanımına cevaz ve- riliyor.

Son zamanlarda Ni-Cd pilleri- nin üretiminde gözlemlenen pat- lama da çevrecilerin ilgisini çekti. Kadmiyum içerikli diğer birçok mamul gibi bu pillerin de yeniden kullanıma elverişli olmaması ne- deniyle Sürekli değiştirilmesi gerektiği ve nihayet, giderek artan miktarda Ni - Cd artıklarının hur- daya dönüşerek çevrede toksik kadmiyum yayılmasına yol açtığı biliniyor. Araştırmacıların bulgu- larına göre, Ni-Cd pillerinin devri- daimi başarılabilir ve yalnız çevre kirliliğinin engellenebilme- si açısından değil, aynı zamanda — son derece kısıtlı ikmal kay- naklarının doğurduğu problemlere çözüm getirebilecek biçimde — ikincil kadmiyum üretimi için alternatif kaynak yaratma açısın- dan da devridaim gerekiyor.

Kadmiyum üzerinde odakla- san çevre mevzuatının baskısı, galvaniz ve boya imalatı gibi belli başlı tüketim alanlarında, ikame- lerin bulunması doğrultusunda büyük teknolojik araştırmalara yol açtı. Ne var ki bu kullanım alanları şu anda kadmiyum piya- sası için pek önem taşımıyor; çünkü 1985'den bu yana video kameraları, daktilolar, bilgisayar- lar, fotokopi cihazları, telefonlar ve faks cihazları gibi birçok sey- yar eşyanın üretiminde kullanı- lan Ni-Cd pillerinin pazarda ya- rattığı anî talep büyümesi, diğer kullanım alanlarındaki tüketim paylarını fazlasıyla katlamış du- rumda bulunuyor.

Pazar ekonomili ülkelere toplu olarak bakıldığında, kadmiyum tüketiminin 1989'da o zamana kadar görülen en yüksek düzey olan 18.364 t'a ulaştığı ve ardından gelen üç yıl içinde de tüketim miktarının üretimi geçtiği görülüyor. Araştırmacılara göre, büyüme, özellikle elektronik sektörü gibi büyük bir tüketicisi bulunan Japonya'nın pazarında

hissediliyor. Bu ülkedeki kadmiyum tüketiminin son yıllarda ikiye katlanarak 1989'da 5.115 t'a kadar çıktığı ve Ni-Cd pillerinin üretiminde 1980'den bu yana her yıl ortalama %20 dolayında büyüme hızı gözlemlendiği bildiriliyor. Ayrıca, Ni-Cd pillerinin üretiminde, dünya ölçeğinde de bir büyüme eğiliminin süreceği ve bunun, yıllık ortalama olarak, %10-15 ara-

sında seyredeceği tahmin ediliyor.

Sonuç olarak, 90'lı yılların başında hem birincil hem de ikincil kadmiyum üretim kapasitelerinin artması muhtemel görünüyor ve bu eğilimin — 1988'de gözlenen çok büyük fiyat sıçramalarının ardında yatan neden olan — sıkı arz talep ilişkilerini gevşetmesi bekleniyor.

KAOLEN ARZI AZALMA EĞİLİMİNE GİRİYOR⁽²⁾

Dünya kaolen üretiminin 1982'den bu yana %5,5'lik ortalama yıllık büyüme hızıyla arttığı, birçok maden işletmesinde kapasite arttırımına gidildiği ve 90'lı yılların başında bazı yeni işletme projelerinin devreye alınacağı biliniyor. Ne var ki yeni piyasaya araştırmalarının ortaya çıkarıldığı verilere göre, bu üretim artışlarının beklenen talep büyümesini karşılamaya yetmeyeceği ve 1Mt dolayında bir arz kesintisi ile karşılaşılacağı tahmin ediliyor.

Kuvvetli talep büyümesinin büyük ölçüde kâğıt sanayiinde görülen ihtiyaç fazlasıyla ortaya çıktığı ve bunun nedeninin de her yıl giderek dört renk baskılı sayfa sayısının artmasından, reklam ve ilanların çoğalmasından, büro cihazlarındaki kâğıt kullanımının artmasından ve bütün bunların baskı ve yazı için kullanılan kâğıt talebini hızlandırmasından kaynaklandığı bildiriliyor. Özellikle hafif kaplı kâğıtlar için çok kuvvetli bir talep olduğunu vurgulayan araştırmacılar, her tür kâğıt üretiminde toplam %3'lük bir yıllık büyüme kaydeldiği halde, hafif kaplı kâğıtların 90'lı yıllarda %4'lük bir yıllık artışla üretileceğini ileri sürüyorlar.

Her ne kadar kalsit, talk ve

jips gibi diğer minerallerin sıkı rekabeti söz konusuysa da kâğıt dolguları ve kaplamaları için, kaolenin, tane boyu ve biçimi, parlaklığı, yoğunluğu, ataleti ve hidrofilitesi gibi çok üstün nitelikleri nedeniyle, piyasadaki hakimiyetinin sürmesi bekleniyor. Kâğıt sanayinden takviyeli talebin kolay kolay düşmeyeceği ve bunun da dünyadaki kaolen tüketimini sürekli arttıracığı tahmin ediliyor. Son talep projeksiyonlarına göre, 1988'de 24 Mt dolayında olan dünya kaolen tüketiminin (10,2 Mt'u kâğıt altsektörünün payına olmak üzere) 1993'te 28 Mt'a (12,7 Mt'u kâğıt imali için) ve 2000'de de 33 Mt'a (bu toplamın ise 15,6 Mt'u kâğıt imali için tüketilmek üzere) kadar yükselmesi bekleniyor.

Kâğıt imalatının dışındaki kullanım alanlarının ihtiyaçları hesaba katılarak yapılan piyasa araştırmaları ise seramik, refrakter, inşaat, boya, kauçuk, plastik, tarım ve kimya alanlarında ılımlı büyüme emareleri gözlemlendiği ortaya koyuyor. Ancak, bu alanların her birindeki tüketim payının toplam tüketimin %15'inin altında olduğuna, oysa ki yalnız kâğıt sanayinin toplam tüketimin %45'ini tek başına karşıladığına da dikkat çekiliyor.

ABD ve İngiltere, 1988'deki 9 ve 3,3 Mt'luk kaolen üretimleriyle dünya klasmanındaki ilk sıraları işgal ediyor ve bu ülkelerdeki büyük üreticilerin gelecekteki talep artışlarını karşılayabilmek amacıyla tevsiata gittikleri bildiriliyor. Ayrıca Angola, Avustralya, Brezilya, Kanada ve Tanzanya'daki bazı yeni işletme projelerinin gerçekleştirilmesine geçtiği ve bu yeni kaynakların dünyanın mevcut üretim kapasitesine her yıl 0,84 Mt daha ekleyerek, üretimi 1993'te 27 Mt'a kadar çıkartabileceği de bekleniyor. Ama bütün bunlara rağmen, sonuç olarak, kapasite arttırmalarının kaolen talebinde beklenen büyümeyi karşılamaya yeterli olmayacağı ve bunun 1 Mt'luk bir arz açığına yol açacağı, dolayısıyla, 90'lı yılların başında önemli fiyat artışlarının görülebileceği tahmin ediliyor.

(1) Bu haber, Roskill Information Services Ltd.'in 7 Ağustos 1990 tarihli basın bülteninden derlenmiştir. Konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgiler, aynı firmanın yayınladığı "The Economies of Cadmium" başlıklı raporda bulunmaktadır.

(2) Bu haber, Roskill Information Services Ltd.'in 8 Ağustos 1990 tarihli basın bülteninden derlenmiştir. Konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgiler, aynı firmanın yayınladığı "The Economies of Kaolin 1990" başlıklı raporda bulunmaktadır.

ZONGULDAK'TA ZARZOR

Kadri Yersel
Maden Y. Mühendisi

Zonguldak Taşkömürü işletmemiz uzunca bir süreden beri üretim kısırlığı ve zarar hastasıdır. Ancak, Zonguldak'ta meydana gelen anlamlı grev ve yürüyüş, işletmeyle ilintili olarak başka bir hastalığın da yöre halkını sardığını gösteriyor. Sürekli, özverili ve geniş çaplı katılımında atılan sloganlardan, bu hastalığın "yaşam darlığı ve yaşam korkusu" olduğu anlaşılıyor. Bu hastalık, siyasal iktidarın koşullar yaratan tutumundan kaynaklanmış ve işte bu konuda, tartışma ortamı cılız kalmıştır. Bu nedenle, gerçeklerin günyüzüne çıkarılmasına yardımcı olmak amacıyla bazı açıklamalar yapacağım.

1927 yılında Zonguldak kömür ocaklarında işçi olarak çalışmaya başladım. Oradaki mühendis okulundan, yaz tatillerimin tümünü bütünüyle ocaklarda çalışarak geçirip, mezun oldum. Özel ocaklarda ve Devlet işletmesinde görev aldım. Yöreyi karış karış dolaştım. Toprağında ayak izimin bulunmadığı köy yoktur. Üst düzey yöneticileri arasına girdim. Bunları, objektif gözlemlere dayandığımı ve olayların canlı tanığı olduğumu belirtmek için yazıyorum.

Doğa, Zonguldak yöresine yeşilin çeşidini zengince örtmüştü, altına da o zamanlar "Kara Elmas" denilen kömürü cimrice yerleştirmiştir. Bu nitelikle, taşkömürünün taşıdığı büyük önem dolayısıyla, basın ile özel ve resmî ağzılarda içtenlikle ve yaygın olarak uzun süre kullanılmıştır.

Yörenin engebeli yapısı çok sayıda dere ve tepeden oluştuğundan, tarım toprağı azdır. Bu yüzden yerleşik insanların geçim olanakları çok dardır. Karade-

niz'in hırçın, kıyılarının da genellikle dik kayalık oluşu bu darlığın denizden giderilmesine elverişli değildir. Kömür üretiminin büyük ölçeklerdeki direk gereksinimi ile israflı kereste ihracatı, bu yörenin yeşilini solduramamış; ama, halkını dengeli orman gelirlerinden yoksun bırakmıştır.

Bu yöreye Osmanlılar hiç yatırım yapmamışlardır. Cumhuriyet Devleti de ekonomik olanaklardan, altyapı yatırımlarından ve imar nimetlerinden çok az pay ayırmıştır. Şimdi kalkınmada öncelik tanınmış olması, bu görüşlerin yeterli kanıtıdır.

iki demir-çelik fabrikası ile kömür işletmesinin sağladıkları istihdam olanakları Zonguldak'a özgü değildir. Hem yurt düzeyine hem de geniş etkisi ile politikacı buyruğuna açıktır. Oluşan kadro şişkinliğinin de yüzde otuzu aştığı söyleniyor. Zonguldak'ta ki yerel idarelere kayıt dışı olarak yapılan parasız kömür, kırtasiye, mobilya, araç-gereç, nakliye, yol, köprü ve yapı malzemeleri gibi küçük küçük, ama, işletmenin yapısına göre toplamı çok büyük destek yükleri de zararı kabartan öğelerin arasındadır.

Yakın zamanlara kadar Cumhuriyet hükümetlerimizin tümü, ülkenin kömür ihtiyacını yabancı para harcamadan yerli üretimden karşılamayı yeğlemişlerdir. Ama, bunu teknik donatım ve rasyonel düzenleme gereklerini ardayıp, üretimi zorlamalarla arttırarak yapmışlardır. Bu tutum, havzanın birleştirilmesinden önce, üreticilerin program açıklarını kapatmak üzere ayda birkaç kez yaptıkları "Zarzor" uygulamasının tıpa tıpa benzeridir. Fakat, Devletimiz daha baskın çıkararak bunu sürekli kıl-

mıştır. O eski günlerde, güvenlik gözardı edilerek, topuklardan bile çalınarak ve her tür onarım ertelenerek yapılan üretim zorlamalarına "Zarzor" denilirdi, işte, devletçe yakın zamanlara kadar sürdürülen, bu zarzor düzeni üretim kısırlığının ve öteki etkenlerle birlikte maliyet artışının temel nedenidir.

Konunun uzmanları, ciddi davranıldığı takdirde, üretim ve maliyet hastalıklarının tedavi edilebileceğinde ve Havza'nın vazgeçilmezliğinin de korunabileceğinde birleşiyorlar. Ancak, ekonomi alanının bazı uzmanları, tedavi yerine "kapatma zehiri" kullanıldığı takdirde, "hem bu masraftan, hem bu zarardan kurtulunacak, hem de ithalle yerli kömür arasındaki fiyat farkından büyük paralar kazanılacaktır" savını ortaya attılar. Siyasal iktidarlar da bu sava yatkın gözüktü, işte, Zonguldaklılar! geçim ve yaşam korkusu hastalığına bu laştıran, bu yatkinliktir.

Ne var ki kazanılması düşünülen kâr, çelik bir zokaya iyice sarılmış tatlı bir "YEM"e benziyor. Hem de "HIRS" açlığını gidere-memiş olanları çevresinde yumaklaştıracak kadar zengin gözüküyor.

Zarzor, yalnız kömüre değil, ormana ve insana da uygulanmıştır. Bir ara direksizlikten kömür üretimi durdu, işletmede çalışanların tümü, baltaları ile, müdürleri ve mühendisleri ile yöre ormanlarına salındı. Ne bulduysa kesildi. Halk, jandarma ve ordu birimleri dipçığı ile ocaklara sürüldü. Bunların yaşayan tanığıyım. Zarzor, kapatma ve zarar korkutmalarıyla, nitelik değiştirmiş olarak bugün de sürdürülüyor. Grev erteleme basamaklı Yüksek Hakem Kurulu baskısı da yedekte bekliyor.

Yalabık... (*) Büyük Madenci Tahsin YALABIK

Erdal inönü

Uğur Mumcu

Altmışlı yılların ulusal maden davasının önderi Yük Maden Mühendisi Tahsin Yalabık, Salihli'de ehliyetsiz bir sürücünün yol açtığı trafik kazası sonucu aramızdan ayrıldı.

Yalabık, 1960 ihtilali ile getirildiği Etibank Genel Müdürlüğünde "madenlerin m/T/fesr//T/T/Yes" kavgasının öncüsü oldu. 1961'den sonra kurulan İsmet İnönü hükümetinde de aynı görevi sürdüren Yalabık, bu tutumu nedeniyle yabancı şirketlerin kara listelerine alındı.

Yalabık, 1974 yılında 1. Ecevit hükümeti tarafından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşarlığına getirildi.

Altmışlı yıllarda boraks madenleri konusunda yabancı şirketlerle Türk devleti arasında bir "meydan muhaberesi" yaşanmıştı. Yalabık, bu savaşın en ön saflarında dövüşen yurtsever bürokratların başındaydı.

O yıllarda ulusal petrol davası, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürü İhsan Topaloğlu, ulusal maden davası da Etibank Genel Müdürü Tahsin Yalabık tarafından savunulmuştu.

Yabancı petrol ve maden şirketlerinin birer boy hedefi haline gelen Topaloğlu ve Yalabık, fek başına ordu gibi savaşan hukuk şövalyesi Prof. Muammer Aksoy tarafından savunuluyordu.

Tahsin Yalabık, erdemli, onurlu, ilerici, namuslu, yurtsever bürokratların simgelerinden biriydi.

Tıpkı eski TEK Genel Müdürü Mehmet Erdemir gibi... tıpkı eski Ticaret Bakanlığı Müsteşarı Mashar Özkol gibi... ve tıpkı eski Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Müsteşarı Prof.Dr. Nusret Fişek gibi...

Şimdi bu "Kalpaksız Kuvayi Milliyeciler" at\k birer sessiz mezartadır.

Bu insanların anıları önünde, gelin saygıyla eğilelim.

Bu yurtsever bürokratların ne Rolex saatleri oldu ne Ege kıyılarında yatları ne de İsviçre bankalarında paraları...

Yalabıklar, Atatürk'ün cumhuriyeti kendilerine emanet ettiği yıllardaki inançlı gençlerdi. Bunlar, bu inançlı yurdun, toprağına, taşına ve insanınasahipçikaragörevlerini yapmaya çalıştılar.

Bu yüzden çokuluslu sermayenin amansız top ateşlerine tutuldular, yerli işbirlikçilerin hain pusularına düşürüldüler, bu çapraz ateşlere ve bu karanlık pusulara karşı yaşamları boyunca bütün güçleriyle savaştılar.

Yenildiler, ama diz çekmediler. Yenildiler, ama teslim olmadılar. Yenildiler, ama saf değiştirmediler... Yenildiler, ama satılmadılar!

Bu onurlu, bu dürüst, bu ilerici ve yurtsever bürokrat\ai,Hâz\m'm "Kavgadan önce Kartal'da bahçivandı, kavga-dan sonra Kartal'da bahçivan" dizelerindeki örnekleri, özverili yaşamları ile bu devlete ve bu topluma sundular.

İşbiriciliğin, yılgınlığın, teslimiyetçiliğin, yeni mandacılığın, rüşvetin ve yolsuzluğun kol gezdiği bir dünyada Yalabık gibi bürokratlar, altından yapılmış birer onur ve erdem heykeli gibi yüreklerimizde ve belleklerimizde yer ediyorlar.

* Cumhuriyet Gazetesi'nin 25.4.1991 tarihli sayısından alınmıştır.

Çok yakında kaybettiğimiz, büyük madenci Tahsin Yalabık'ın hatırası önünde saygı ile eğiliyorum.

Rahmetli Tahsin Yalabık, hepimizin çok iyi tanıdığı bu müstesnainsan aynı zamanda benim akrabamdı. Dolayısıyla, kendilerini akrabalık ilişkileri içinde zaman zaman görürdüm. Şimdi düşünüyorumda, aile konuları üzerinde konuşmalarımız, herhalde onun bana madencilik üzerinde yaptığı konuşmaların belki de yüzde birini ancak teşkil eder. Nerede görüşsek, hangi törende olsa, hangi yemekte olsa, hangi toplantıda olsa, ayaküstünde, kalabalığa hiç alırmadan, ben siyasete girmeden önce ve siyasete girdikten sonra, her fırsatta banamadencilığın o günkü ulusal sorunu neyse, onu anlatmaya çalışırdı.

Hayatı, Türkiye'de madencilığın gelişmesi, Türk ulusunun, halkımızın, Türkiye'nin doğal kaynaklarından en iyi şekilde yararlanması üzerine kurulmuştu. O açıdan onun gayretlerini bazen yanlış değerlendirenler olduğunu görünce, üzülüyorum.

Bütün amacı, doğal kaynaklarımızdan en iyi şekilde yararlanmamızdı.

Şimdi aramızda yok; ama, onun açtığı yoldan, Maden Mühendisleri Odası'nın, değerli uzmanlarımızın ve değerli madencilerimizin, değerli çalışanlarımızın hepsinin yürüyeceğine inanıyorum. Hatırasını bir defa dahasaygıyla anıyorum, hepimize başsağlığı diliyorum.

NADIR'IN ARDINDAN

12 Eylül hayatımızdan çok şey alıp götürdü. Uzun sayılabilecek olağanüstü bir dönem boyunca toplumsal hayatımız, toplumsal değerlerimiz erozyona uğradı, uğramakta. Egemen ideoloji yıkımını ustaca bir tavırla TV ve yayın organları aracılığıyla onbir yıldır bilinçaltımıza işlemeye çalışıyor. Güzel doğru ve iyi biraz daha uzaklaştı bizden. Köşeyi dönmek işbiricilik adı altında "alaturka liberalizm" söylemiyle gündelik hayatımıza yerleşti. Şimdi yuppilerin zamanı ve toplum bunların dışındakileri aptallıkla suçlayacak bir konuma gelmek üzere. Odaların, en çok ANAP iktidarları sırasında haklar aldığını artık eski solcular söylüyor. Bu toz duman içinde sayılan az da olsa onurlu ve güzel insanlar olağanüstü dönemin dayattığı hayat tarzına karşı çıkıyorlar. Onlar eskiyi reddetmeden, eleştirerek, yeni bir anlayışla ekonomik, demokratik haklar için, özgürlük için mücadele ediyorlar. Nadir, sayılan az olan bu onurlu ve güzel insanlardan biriydi. Kısa ama yoğun hayatına çok şey sığdırdı: öğrenciyken öğrenci derneğinde (ODTÜ-ÖTK), mühendisken Maden Mühendisleri Odası'nda, olağanüstü baskıcı bir dönemde, de insan hakları mücadelesinin ön saflarında İHD'de, Hukuk Fakültesi'ni bitirerek Çağdaş Hukukçular Derneği'nde yerini aldı.

Ölen bir insandan geriye ne kalır? Bir yıl önce yitirdiğimiz Bülent Fidan için de sormuştuk. Ölümünden geriye tanımsız bir acı kalır? Nadir Karapınar'dan geriye ne kaldı? Onu tanıyanlar, ODTÜ'de, Maden Mühendisleri Odası'nda, İHD'de, Çağdaş Hukukçular'da, onu Ankara'da, ülkemizde tanıyanlar bu soruya çok değişik cevaplar vereceklerdir. En son 2000'li yılların Odası'nın nasıl olması gerektiğine dair birlikte oluşturduğumuz programlar; oluşturulmasına Nadirin büyük katkısı olan ve geçen Genel Kurul'da dağıtılan "Katılımcı Demokrat Maden Mühendisleri Çalışma Programı"nda yer alan görüşler kaldı geriye. Kısa ama yoğun bir otuzbeş yıldan geriye zengin bir hayat kaldı. Şimdi de ölümün yolumuzu aydınlatıyor.

Arkadaşları adına Bülent Şentürk

YİTİRDİKLERİMİZ

Aramızdan ayrılan değerli meslektaşlarımızı saygı ile anıyoruz.

ŞÜKRÜ SELÇUK DOĞAN

1952 Karasu doğumlu S.S. Doğan, 1975 yılında İTÜ'den mezun oldu. MTA Enstitüsü'nde işbaşı yapan ve bu kurumdan ayrıldıktan sonra ERDEMİR'de çalışmaya başlayan üyemizi geçen yılın sonunda geçirdiği bir trafik kazası sonucunda kaybettik.

CEMAL KIPÇAK

1321 İstanbul doğumlu C.Kıpçak, öğrenimlerini ülkemiz içinde tamamlayan maden mühendislerini yetiştiren ilk eğitim kurumu olan Zonguldak Maden ve Sanayi Yüksek Mühendis Mektebinden 1929 yılında mezun oldu. Havza'da yabancı şirketlerin hüküm sürdüğü 1930 yılında, Üzülmüş'de işbaşı yapan Onur Üyemiz 1937'de o zamanlar ETİBANK bünyesinde olan Değirmisaz Lİ'ne geçti ve daha sonra da GLİ'nin kuruluşuyla birlikte, Tavşanlı ve Tunçbilek işletmelerinde görev üstlendi. Aşkale Lİ'ni, kurucusu olarak, 1943'de hizmete alan ve 1950'ye kadar MTA Enstitüsü'nde de çeşitli hizmetlerde bulunan ve ayrıca, 1957'ye kadar TBMM'de iki dönem Zonguldak İl'i temsil eden Onur Üyemiz 26 Mart 1991 günü aramızdan ayrıldı.

TAHSİN YALABIK

1330 Salihli doğumlu T.Yalabık, 1942 yılında Columbia Ü'nden mezun oldu. Yürda dönüşünün ardından GÜ'de işbaşı yapan Onur Üyemiz aynı işletmenin çeşitli kademelerinde görev üstlendikten sonra, 1954-59'a EKİ Etüt Tesis Müdür Yrd., 1960-64'de TTOB Maden Yardım Komisyonu Başkanı, 1965'de ETİBANK Genel Müdürü ve 1968-71'de de ETK Bak. Müsteşarı olarak hizmette bulundu. Daha sonra emekliye ayrılan meslektaşımız, 1969'da başladığı ODTÜ'deki öğretim görevliliğini de yakın zamana kadar sürdürmüştü. Odamız'ın 1957, 1963 ve 1971 yıllarındaki Yönetim Kurullarında çalışan ve V.Dönem'de de Genel Sekreterliğini yürüten Onur Üyemiz, bültenimizin 5. sayısında etraflı olarak anılan "Bor Tuzlan" konusuna ilişkin mücadele geleneğini bizlere miras bırakarak 22 Nisan 1991 günü geçirdiği bir trafik kazası sonucunda aramızdan ayrıldı.

NADİR KARAPINAR

1956 Dörtöl doğumlu N.Karapınar, 1981 yılında ODTÜ'den mezun oldu. EİE'nde işbaşı yapan meslektaşımız, daha sonra 1985-87'de profesyonel olarak Odaj'nın Genel "Sekreterliğini" yürüttü. AÜ Hukuk Fakültesi'nin de mezunu olan üyemiz, Odamız'daki görevinden ayrıldıktan sonra, bir süre serbest mühendislik hizmetleri ile uğraştı ve son olarak ETİBANK Hukuk Müşavirliği'ndeki görevini sürdürmekteyken geçirdiği bir trafik kazası sonucunda 19 Haziran 1991 günü aramızdan ayrıldı.

SAVCI ÖZBAYOGLU

1937 İstanbul doğumlu S.Özbayoglu, 1965 yılında ODTÜ'den mezun olan ilk maden mühendislerinin arasına katıldı. MTA Enstitüsü'nün Teknik Ameliyeler Şb.'nde işbaşı yapan meslektaşımız, daha sonra Sondaj Şb.'ndeki müdürlük görevini yürütürken MTA'dan ayrıldı ve serbest olarak çalışmaya başladı. Özel kesimde çeşitli çalışmalarda bulunan ve bu arada, ÖDTÜ'de sondaj tekniği konusunda öğretim hizmetleri de veren üyemizi 30 Haziran 1991 günü geçirdiği bir kalp krizi sonucunda kaybettik.

İBRAHİM COŞKUN

1332 Sarayköy doğumlu İ.Coşkun, 1950 yılında Zonguldak Maden Teknik Okulu'ndan mezun oldu. Kandilli'de işbaşı yapan ve daha sonra da Ocak, Bölüm ve Bölge düzeylerinde Armutçuk'taki çeşitli yöneticilik hizmetlerini üstlenişinin ardından, 1977'de emekli olan Onur Üyemiz, 29 Temmuz 1991 tarihinde aramızdan ayrıldı.

USTUNER

1958 Uşak doğumlu Ü.Er, Anadolu Ü'nden 1982 yılında mezun oldu. Değişik serbest mühendislik hizmetleriyle uğraşan meslektaşımız, MARMOSAN firmasında çalışırken geçirdiği bir trafik kazası sonucunda 30 Temmuz 1991 tarihinde aramızdan ayrıldı.

ZAFER ÖLÇMENGİL

1922 İzmir doğumlu Z.Ölçmengil, Zonguldak Maden Teknik Okulu'ndan 1954 yılında mezun oldu. Asma'da işbaşı yapan meslektaşımız, daha sonra Dilaver'de ve Üzülmüş Bölgesi'nde çeşitli mevkilgrinde görev üstlendikten sonra, Havza'dan ayrılarak Adana Çimento Fabrikası'na geçti. Bir süre Şark Kromları İşletmesi'nde de hizmette bulunan üyemiz, 1957'den sonra tekrar intisap ettiği EKİ'nin Eğitim Md.'ndeki görevinin ardından emekli oldu ve 24 Ağustos 1991 günü aramızdan ayrıldı.

TANER CÖMERT

1936 Nazilli doğumlu T.Cömert, 1963 yılında İTÜ'den mezun oldu. Ergani Bİ'nde işbaşı yapan meslektaşımız, daha sonra Keçiborlu Kİ'nde Müesseses Müdürü olarak görev yürütürken 1979 yılında merkeze alındı ve ETİBANK Gn.Md.Fen. Tetkik Kurulu'nda başuzman olarak çalışırken, geçirdiği bir ameliyatın komplikasyonlarına yenik düşerek 27 Ağustos 1991 günü aramızdan ayrıldı.

Yitirdiğimiz değerli üyelerimizin ailelerine, yakınlarına ve Maden Mühendisleri Topluluğuna başsağlığı dileriz.

MADENCİLİK Bülteni

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Adına
Sahibi ve Sorumlu Yönetmeni : Alpaslan ERTÜRK
Yönetim Yeri: Selanik Cad. 19/3 Kızılay - ANKARA
Tlf: 125 10 80 Fax: 117 52 90

- Ayda bir yayınlanır.
- Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.
- Yazılardaki görüş ve düşünceler yazarlarına aittir. Odayı ve bülteni sorumlu kılmaz. Yazarlara ücret ödenmez

Ofset Hazırlık: Denk Ajans, 231 71 74 (4 hat)
Baskı: